

tõistest kõrast, ja räkigem sedda puhku maaest, temma kusjust ja surustest, ning sennest, kuida innimised temma maid, jautand, ja kuida nemmad neid jo wannast hakkand nimmes tama.

Kõdigil teada, et ma soja ja valgust päikese käest saab, kelle ümber temma wahhepidamata on likumas, ja rattas eht rõngas temma ümber käimas. Kolme saa kuekumne wie pâwaga on temma omma teekonda árrakâinud, ja on siis aasta täis sanud. Sel wahhe ajal on ku fakstõistikummend törd maa omma käimisega ümberpirond, ja loeme sellepärast aasta kõhta fakstõistikummend kuud.

Maa on ümmarguseks lodus, õtse kui üks suur kerra eht pal; sedda sennest teada, et innimised allati laewadega temma ümber käiwad; kui õhto poolt hakkawad minnema, siis tullewad hommiko poolt jälle tagasi: eht kui pâwatuso pole teele lähhewad, siis pâwawero poolt jälle omma laewadega koddomaile töttawad, ja wõttab nisuggune käimine maa ümber, kolm aastat aega. Kui kuud warjutakse, siis se tulleb fest, et ma, kui ta päikese ja kuu wahhel ühhe riinna peál juhtub olles, ourna warju kuu peale heidab, ja nähtakse siis temma warjust et ta ümmargune on. Kes Tallinnast eht mu merreäärdest linnast laewaga maa ümber tahhab minna, sel tulleb wiistuhhat nelli sadja pennikoormat sõita; fest ni paljo pennikoormat annab maa jámmmedus luggeda.

Surem otsa maa lattab wessi, ja on merri, kelle seest kuiwad maa kui sareid iduswad, mis neile elvoassemiks valls mistud, mis kuiwa maa lodusiks ja ellajaiks lodus. Maatõhhad on mitmesugused, need mis maawõe kõhhal õtsekõhhe nenda pâva alla heidetud, et se lodos innimose pealne kõhhal temma ülle seisab, on leetsilised ja pallawad; sedda mõda, kuida maawõe poolt, mis keskkõhas on, põhja eht lõune poole minna, sedda ennam wâhheneb soe, kuni wiimaks vasto põhja: ja lõune tippi nenda lõlmaks saab, et já ilmaski hopis ãrasullia.

On innimised kõik maa pinda wide jausse arwand ja jautand, ja igga maa jaule omma nimme andnud. Needs sinnatsed on: 1. Europa:, 2. Asia:, 3. Ahwrika 4. Amerika, ja 5. Kaine: mere e sare maaad.

1. Europa: maa on neist tõistest kõige wâhhem, agga on temma ka se, kus muist aina harritud rahvast ellab, mis, kui neid játtame arbamata, kes Turgi Keisri pârralt on, kõik riistiinimiseseks ristitud. Rikidest ja waldadest, mis Europa maa, on

1. Wenneriit kõigesurem, et kül temma wâhhem otsa Europa:, agga temma kõigesurem jaggu Asia: maa

jaus on. Sel märatumal Keisriwallal on wiiskümmend kuus lubbernemangu, kennest fakstõistikummend, mis kõigesuremad, Asia maa on, nimmea: Astrakan, Saratow, Kasan, Orenburg, Uffa, Penja, Simbirsk, Biätko, Perm, Tomst, Tobolks, Irkutsk ja temma pârraline Kamtsatka: ma; töised, mis kõik neist sinnatsist kitsamalt rajatud, on Europa maa jaus. Et Wenner riik ni märato pikk ja-lai, wõttab temma poolossa poolt Europa: maaad ãtsra. Kuis nenda, siis on ištennesest mõista, et tõlma maaad mitmesugused peowad ollema, töised, mis pallawad, töised mis keskmise soja, ja jälle töised, mis pakkase kûlma maaad on. Nenda ons siis ka rahva polest; need on mitmet keelt, karwa ja usku, et kül wenne rahvast kõigeenamiste ja kõigerohkemaste temma sees on ellamas. Meret ja walda on peale wiiskümmend miljoni, ja tenistus teggeway soas wâgge praego tuhhat tuhhat meest. Moskwa on pea:, ja Peterpurti temma pessalin: ešimeses kronitakse Keissrid, ja wiimses peab Keiser omma suguseltsiga ellamise ãset.

2. Rootsi kuningriik on üllewel põhjapool rajastiku meie rigiga, ja minnakse mahaudo Somest kõhhe Rootsi. Allamal teeb merri temma ja meie wahhel wahhet. Kunnings ga pessalin on Stockholm.

3. Norra:ma. Se wennib Rootsi tagga, kui kitsas merreäärne maa serw, üllewell alla lõune pole; temma on Rootsi kunninga pârralt; sealt tullewad meie heringid, mis Tallinnast ja Pernost õstame. Siit õtsekõhhe laewaga lõunei pole minnes, tulla!kes!

4. Dani:maale. Se on üks nõukas kuningriik, kelle pârralt mitmed sareid ja merreäärded maaad, mis kuulsad rohho:, heinas ja wilja maaad, ning kus kaup kõigest mailmast kokkojookseb ja, kust kaupa kõige mailmasse sadetakse minnema. Kunningas wallitseb omma riki Kotven hagni linnast. Kui siit õhtopole ülle merre minna, siis tulla!kes!

5. Inglis:maale. Se on üks wâggew kuningriik, kel kõige laewakam merrewäggi ja kõige laiem kaubaajamise melewald merre peál käes on. Temma laewad kaiwad kõiges mailmas, ja et temma kätte läbbi kaup wiimsema mailma õtse lähhed, on temma ülemata perrekas ja rahharikkas ma. London on kunninga pessalin, mis nenda perrekas, et sealt kolmikord ennam rahvast sees, kui Rio ja Tallinnas maa üllepea on ellamas. Schottlandi: ma, mis põhja pool õtsas temmagaga ühhes, ja veel üks suur saar, nimmea Irland, on ka sedda riki ja walda. Inglis: ja Prantsuse: